

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

Dziś w numerze:

Walka z nonsensem. — To niby nic, a jednak — „para”. — Wilno w cyfrach. — Strzelcy maszerują. — KURJER RYBOWY. — PEŁNA TABELA WYGRANYCH.

Konferencja w Stresie zakończona

Przedstawiciele trzech mocarstw potępili jednostronne zerwanie traktatu przez Niemcy

STRESA. (Pat). Konferencja w Stresie zakończyła się w niedzielę, w godzinach południowych. Rano kontynuowane były narady trzech mocarstw w pałacu Borromeo na Isola Bella, gdzie ostatecznie uzgodniono tekst oficjalnego komunikatu.

Oficjalny tekst rezolucji będącej wynikiem konferencji w Stresie brzmi jak następuje:

Przedstawiciele rządów Włoch, Francji i Anglii zbadali w Stresie ogólną sytuację europejską w świetle wyniku, jaki dała wymiana poglądów przeprowadzona w ciągu ostatnich tygodni oraz w świetle decyzji rządu niemieckiego powziętej 16. III. jak również w świetle informacji zebranych przez ministrów brytyjskich w toku wizyt dokonanych przez nich w różnych stolicach europejskich. Po rozważeniu następstw tej sytuacji w stosunku do polityki określonej w porozumieniach, które osiągnięto w Rzymie i Londynie, przedstawiciele trzech rządów zgodzili się co do różnych spraw, które przedyskutowali:

1) Zgodzili się co do wspólnej polityki postępowania w toku dyskusji, jaka nastąpi po odwołaniu się Francji do Rady Ligi Narodów.

2) Uzyskane informacje umocniły ich w przekonaniu, że należy prowadzić rokowania zmierzające do pożądanego rozwoju bezpieczeństwa w Europie wschodniej.

3) Przedstawiciele trzech rządów przeprowadzili ponowne zbadanie sytuacji europejskiej. Przedstawiciele trzech rządów potwierdzili deklaracje anglo-francusko-włoskie z 17. II. i 27. IX. 34 r. mocą których trzy rządy uznały, że

KONIECZNOŚĆ UTRZYMANIA NIEPODLEGŁOŚCI I INTEGRALNOŚCI AUSTRII

w dalszym ciągu ożywiać będzie ich wspólna polityka. Powołując się na protokół francusko-włoski z 7. I. 1935 r. oraz na deklarację francusko-angielską z 3. II. 1935 r., w których potwierdzono decyzję konsultatywną na temat środków, jakie, przedsięwzięteby zostały w wypadku, gdyby integralność i niepodległość Austrii były zagrożone, postanowili zalecić zebranie się w terminie bardzo bliskim przedstawicielom wszystkich rządów wymienionych w protokole rzymskim, celem zawarcia układu dotyczącego się Europy środkowej.

4) W SPRAWIE PAKTU LOTNICZEGO, proponowanego dla Europy zachodniej, przedstawiciele trzech rządów potwierdzają te zasady oraz tę procedurę, która była przewidziana w komunikacie londyńskim z dnia 3. II. i zgadzają się na aktywne prowadzenie badań tej sprawy, celem przygotowania traktatu pomiędzy 5 mocarstwami oznaczonymi w komunikacie londyńskim, jak również układów dwustronnych mogących mu towarzyszyć.

5) Przechodząc do BADANIA PROBLEMU ZBROJEŃ, przedstawiciele trzech mocarstw przypomnieli, że komunikat londyński prze-

widywał załatwienie, któreby miało powstać w drodze swobodnych rokowań z Niemcami i któreby miało zastąpić odpowiednie postanowienia części piątej traktatu wersalskiego. Przedstawiciele 3-ech mocarstw rozprawiali w pozeważeniu swej

odpowiedzialności nad ostatnią demarche rządu niemieckiego oraz nad sprawozdaniem, jakie przedstawił sir Simon na temat rozmów, jakie odbył z kanclerzem Niemiec w tej sprawie. Przedstawiciele trzech rządów z zalem stwierdzili, że

Mac Donald udaje się w towarzystwie Mussoliniego na posiedzenie przedstawicieli 3 mocarstw.

Francja oskarża Niemcy w Genewie

PARYŻ. (Pat). W związku z odwołaniem się rządu francuskiego do Ligi Narodów w sprawie uchwały rządu niemieckiego o reorganizacji sił zbrojnych Rzeszy niemieckiej minister spraw zagranicznych Francji Laval wystosował do sekretarza generalnego Ligi Narodów memoriał będący poparciem odwołania rządu francuskiego.

Na wstępie memoriał przypomina uchwałę rządu Rzeszy z 15. III. o siłach zbrojnych i poprzedzające ten akt ustanowienie wojskowego lotnictwa Niemiec. W tych dwóch postanowieniach klauzule wojskowe traktatu pokojowego, zaznacza memoriał, zostały formalnie odrzucone.

W dalszym ciągu memoriał podkreśla, że nie można już było ostatnio wątpić o systematycznym przekraczaniu klauzuli wojskowych traktatu wersalskiego. Liga Narodów ma obowiązek tą sprawą zająć się, gdyż jest ona strażniczką traktatów i musi strzec poszanowania zobowiązań międzynarodowych. Uważając za nieistniejące i niebyłe postanowienia regulujące stan prawny tego zbrojenia, rząd Rzeszy zniszczył jedną z podstaw swej współpracy z instytucją genewską. Przez to naraził on poważnie prowadzenie pertraktacji międzynarodowych nad sprawą ograniczenia zbrojeń przeprowadzanej pod egidą Ligi Na-

rodów i na podstawie artykułu 8-go paktu.

Rząd francuski doszedł do zgody z innymi rządami, celem zaproponowania programu prac rozbrojeniowych, któreby pozwoliły konferencji genewskiej stworzyć dzieło pożyteczne i skuteczne.

Prawdą jest głosi dalej memoriał, że wobec zgłoszenia tego programu rząd Rzeszy uważał za swój obowiązek opuścić Genewę i uzasadnić swoją decyzję wyjścia z Ligi Narodów. Gestu tego nie usprawiedliwiał.

Niemcy uważały za stosowne rozwiązać jednostronnie zagadnienie międzynarodowe. Metodzie negocjacyjnej przeciwstawiły metodę faktu dokonanego. Ich zarządzenie niezgodne z całym systemem ograniczenia zbrojeń postawiło przed całą Europą problemat powszechnego uzbrojenia. Rada Ligi ma obecnie wypowiedzieć się w sprawie odpowiedzialności za wytworzoną w ten sposób sytuację i w sprawie konsekwencji z niej wynikających.

Dalej powinno być rozstrzygnięte zagadnienie doniosłej wagi, gdyż w Europie, gdyby się rozpowszechniła metoda jednostronnego wypowiadania zobowiązań międzynarodowych, byłoby wkrótce miejsce na politykę siły.

metody jednostronnego odrzucenia traktatów, zastosowane przez rząd niemiecki w chwili, gdy dokonywane zostały kroki, celem osiągnięcia załatwienia sprawy zbrojeń w drodze swobodnych rokowań, poważnie ugodziły w zaufanie opinii publicznej do trwałości pokojowego porządku rzeczy.

Z drugiej strony szeroki zakres niemieckiego programu zbrojeń tak, jak został on ogłoszony, programu, którego wykonanie zostało już poważnie posunięte naprzód, odebrał wszelką wartość przewidywaną ilościowym, na których dotychczas opierano wysiłki zmierzające do rozbrojenia a równocześnie zburzył nadzieje, które ożywiły te wysiłki. Przedstawiciele trzech mocarstw potwierdzają mimo to swoje głębokie pragnienie utrzymania pokoju przez stworzenie poczucia bezpieczeństwa i oświadczają ze swej strony, że w dalszym ciągu pragną przyłączyć się do każdego wysiłku natury praktycznej zmierzającego do załatwienia międzynarodowego na podstawie zmniejszenia zbrojeń.

DOZBROJENIE AUSTRII, BULGARII I WĘGIER.

6) Przedstawiciele trzech mocarstw przyjęli do wiadomości życzenie wyrażone przez państwa, których statut wojskowy został ustalony przez traktaty w St. Germain, Trianon i Neuilly, a które to życzenia zmierzają do rewizji tego statutu. Przedstawiciele trzech mocarstw postanawiają zalecić państwom zainteresowanym zbadanie tej sprawy, celem załatwienia jej drogą umowną w ramach ogólnych i regionalnych gwarancji bezpieczeństwa.

WSPÓLNA DEKLARACJA ANGIELSKO - WŁOSKA.

Poza powyższą rezolucją rządy angielski i włoski złożyły następ. wspólną deklarację tyczącą się tekstu lokarnieńskiego:

Przedstawiciele Włoch i Zjednoczonego Królestwa, mocarstw, które biorą udział w traktacie lokarnieńskim tylko w charakterze gwarantów, uroczyście ponownie potwierdzają wszystkie zobowiązania, jakie na podstawie tego traktatu przypadają tym mocarstwom i oświadczają swoją gotowość wiernego wywiązania się z nich w wypadku, gdy zajdzie tego potrzeba. Ze względu na to, że zobowiązania wyżej wskazane zostały zaciągnięte w stosunku do wszystkich in. państw biorących udział w traktacie lokarnieńskim, niniejsza deklaracja wspólnie złożona na konferencji w Stresie, zostanie oficjalnie zakomunikowana rządowi niemieckiemu i belgijskiemu.

Wreszcie mocarstwa, biorące udział w konferencji w Stresie uchwalily następującą końcową deklarację:

Trzy mocarstwa, których polityka ma na celu zbiorowe utrzymanie pokoju w ramach Ligi Narodów, stwierdzają swą całkowitą zgodę co do przeciwstawienia się wszelkimi właściwymi środkami każdemu jednostronnemu odrzuceniu traktatów, mogącemu wystąpić na niebezpieczeństwo pokój w Europie. W tym też celu postępować oni będą na podstawie ścisłej i serdecznej współpracy.

